

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

De peccato Gule.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

De pctō Gule Fo. LXXIII

Inferiores: & quibus minus valeant: tamen semper obumbrare nituntur meliores
Eo modo quod inferior planeta eclipsat superiorem. Ut patet ad sensum de luna quod
si super idem hemispherium se opponat inter nos et solem / facit eclipsim in sole. Hinc
Lactantius in ultimo libro de uoluntatibus institutionum. ca. 11. dicit sic. Omnes
enim quos cupiditas aut voluptas precipites trahit inuidem et qui virtutem ca-
pere potuit et inique ferunt id habere aliquod quod ipsi non habent. Erunt itaque pau-
per: humilis: immobilis: subiectus iniurie: et tamen omnia que amara sunt per-
ferens. Erunt patientiam iugem ad summum illum gradum finemque perduxerit da-
bit ei corona virtutis a deo. pro laboribus quos in vita propter iustitiam pertulit immor-
talitate donabit. Hec Lactantius. His dicitur nota duos versus qui sequuntur.
Inuidus affligit bonis letat inique
Detrahit: exulat: susurrat: murmurat: odit.

De peccato Gule.

Deccatum gule secundum Augustinum est inordinata ci-
bi auaritia. Vel ut ait Hugo. Gula est solius corporis causa illece-
rosus et auarus ciborum appetitus. Vel gula est vorax edacitas natu-
re finibus non contenta. Qui ergo ventri et gule obediunt / magis anima
et lum numero computant quam hominum. In cunctis autem cibus et potibus consideran-
dum est / non que voluptas: sed que requirit necessitas. Hinc Isidorus in. ij. li-
bro de summo bono. ca. xliij. dicit sic. Nam et philosophi dixerunt: cibandus est
venter ut contineat animam / non ut corumpat: qui nimium cibus utuntur quan-
to magis ventrem pascunt: tanto amplius sensum mentis obrundunt. Nam
greci dixerunt: ex crasso ventre / subtilem sensum gigni non posse. Hec Isidorus
Ratio autem huius sententiae Isidori est: quia ex immoderata sumptione cibi
et potus / ascendunt fumositates ad cerebrum ipsumque perturbant: hinc inde se-
quitur inordinatio rationis: eo quod perturbatis inferioribus viribus corporalibus: rationem.
ipsa anima impeditur. Soporito igitur gubernaculo rationis per immoderan-
tiam cibi et potus: facile generantur inique filii huius peccati. Primo genera-
tur hebetudo mentis: id est summersio rationis circa spiritualia que tollit gu-
stum et deuotionem spiritus. Secundo generatur inepra leticia / que est
quedam lasciuia carnis siue gestus corporis inordinatus lasciuiam mentis de-
monstrans. Tertio generatur multiloquium siue loquacitas. Homo enim
saturatus cibo et potu verba non ponderat: unde sequuntur detractiones: tur-
pia verba: vituperia: iniurie: et huiusmodi. Quarto generatur immundicia
quia ex vicio gule solet provenire vomitus: ructus: fetor: anhelitus: et alie libi-
dinosae immundicie. Quinto generatur scurrilitas: que est quedam incom-
positio: siue deordinatio: siue iocularitas in exterioribus membris que ad risu-
sum mouere solet: proveniens ex defectu rationis cuius est membra compone-
re. Plura alia nocumenta et damna inferunt homini / et quo ad animam / et quo ad
corpus viciu gule / de quibus vide pulchra mortua et aureas sententias Hiero-
nymi et aliorum doctorum: ubi agitur supra de quarto et quinto remedio con-
tra luxuriam. Sed pro maiori recreatione languentis ac sitientis anime: ac pro
correctione vite melioris. Nota dicta sanctorum doctorum que sequuntur. In pri-
mis dicit Hieronymus scribens ad Rusticum monachum de vita monasti-
ca: hortatur nos exemplo beati Pauli apostoli ad abstinentiam et maceratio-
nem carnis: que directe opponuntur vicio gule: epistola incipit. Nihil christia-
no felicitius: ubi ita inquit. Glas electionis in cuius christi pectore resonabat:
macerat corpus et subiecit seruituti. Et tamen cernit naturalem carnis ardo-
rem sue repugnare sententie: ut quod non vult agere compellatur et quasi vim

De peccato

**Contra de
licatos et
superstitio
sos.**

**Due sūt
abstinen
tiaz cru
cis gña.**

Nota oia

patiens vociferat: et dicit. **U**ter ego homo quis me liberabit de corpore mor
tis huius? Et tu te arbitraris absq; lapsu et vulnere posse transire. Et ad
Furiam ait Hieronymus. **S**illa: si Apostolus castigat corpus suum et in ser
uitutem redigit: quomodo tu iuuenula adhuc in seruiore iuuentutis posita
dapibus et vino plena poteris de castitate esse secura. Iterum Hieronymus
ad Nepotianum presbyterum de vita clericorum: parum ante finem epistole:
que incipit. **P**eris a me Nepotiane charissime: ubi dicit sic. **T**antum tibi ieiu
natorum impone quantum ferre potes. **S**int tibi ieiunia pura: casta: simplicita
moderata: et non superstitiosa. **Q**uid prodest oleo non vesci: et molestias quas
dam difficultatesq; ciborum querere: caricas: piper: nuges: palmarum fructus: similia:
mel: pistacia: tota horrozum cultura vexatur: ut cibario vescamur non pane.
Audio preterea quosdam contra reus hominum naturam aquam non bibere vel
vesci pane: sed sobriiuncularum delicatas et contrita olera beratarumq; succum
non calice sorbere: sed concha. **P**rohpudor non erubescimus istiusmodi inepiis:
nec cederet superstitiosis: insuper etiam famem abstinente in delictis querimus: sobri
issimum ieiunium est aqua et panis. **H**ec Hieronymus. **C**onsequenter Augu
stinus in .x. libro confessionum: sic ait. **H**oc me docuisti ut quemadmodum ad medi
camenta sic alimenta sumpturus accedam: sed dum ad quietem satietatis transeo
in ipso transitu mihi insidiatur laqueus concupiscentie. **H**ec Augustinus. **E**t
idem in regula ad clericos inquit. **C**arnem vestram domare ieiuniis et abstin
entia esse et potus quantum valitudo permittit. **E**t iterum Augustinus. **Q**ui sic
se a carnibus obtemperat ut alias escas et difficultioris preparationis et precij ma
ioris inquirant multum errant: non enim est hoc suscipere abstinentiam: sed deuita
re luxuria. **D**e uotus quoq; Bernardus in sermone de octaua pasche: sic di
cit. **Q**uid prodest temperare a voluptatibus et inuestigandis diuersitatibus comple
xionum: ciborum varietatibus inquirendis quotidianam expendere curam? **L**e
gumina inquit ventosa sunt. **C**aseus stomachum grauat. **L**ac capiti nocet: po
tus aque non sustinet pectus. **C**aulis nutriunt melancholiam: choleram: porri
accidunt: pisces de stagno aut de luto aqua mee pectus complexioni non con
gruunt. **Q**uale hoc est ut in tot fluuiis agris hortis: cellariisve reperiri possit
quod comedas: **P**uta te queso esse monachum: non medicum: nec de complexio
ne iudicandum: sed de professione. **H**ec Bernardus. **E**t pariter fons eloqui
e Leo papa in sermone Joannis baptiste: qui incipit. **Q**ui post illum: circa
medium sermonis dicit sic. **D**ue sunt abstinentie et crucis genera: unum corpo
rale et aliud spirituale. **U**num a potu atq; epulis seipsum temperare: appetitum
gule a delectationibus et mollissimis suauitatibus coercere. **A**b his que per ta
ctum et gustum visumq; decipiunt: sensum viriliter reuocare ac violenter abs
trahere. **A**lterum vero abstinentie et crucis genus est preciosius atq; sublimius
us morus animi regere et perturbaciones illius modestie tranquillitate placare
ire ac superbe impetus quasi ferocem bestiam refrenare: litigare quidam contra vi
cia sua increpare: se quadam censoria auctoritate proutis et rixam quodammodo cum
homine interiori conferere. **P**reciosa hec in conspectu domini et gloriosa crux.
Cogitationes malas et illecebras continere: in potestatemq; redigere: volun
tates proprias abnegare: easq; interiori examinatione discutere: et regentis impe
rio subiugare. **A** sermone atq; opere que animus leditur tamquam a cibis noxiis ab
stinere: et sensum ab his que contraria sunt spirituali obtemperantia sobrium custodire.
Hec qui facit prerupro passionis muro violenter ad celorum regna conscendit:
ut itaq; sibi factura est anima ut palmam laborum quam sibi subtrahi multis ini
micis aduersantibus sentit viribus cõrendat eripere. **H**ec Leo. **E**t dicitis pa
ter que cibaria que sumimus: non sunt in vicio: sed voracitas/edacitas/aviditas.

ras nimia/gulositas/ebrietas/illicebrosa voluptas/z appetitus inordinatus
 Ideo sanctus Thomas in. ij. q. c. lviij. ar. j. dicit: q. gula non nominat quem
 libet appetitum edendi z bibendi/ sed inordinatum. Dicitur autem appeti-
 tus inordinatus ex eo q. recedit ab ordine rationis/in quo bonum virtutis mo-
 ralis consistit. Sic ergo viciū gule non consistit in substantia cibi: sed in con-
 cupiscentia: non regulata ratione. Hinc Augustinus in glosa super illud ad
 Romanos. xliij. ca. Noli propter escam destruere opus dei. omnia quidem mē
 da sunt/ ita inquit: Non propter porcum: sed propter pomum mortem primus
 homo inuenit: z Esau primatum suum non propter gallinam/ sed propter len-
 ticularum perdidit. Scio enim Hec omne genus carnis quod cibo esset vsui mā
 ducare concessum: Heciam cibo carnis refectum. Joannem mirabili abstinen-
 tia predictum animalibus: id est locustis in escam cedentibus non fuisse polluta-
 tum: Et scio Esau lenticule concupiscentia conceptum: Et David propter
 aque desiderium a seipso reprehensum: Et regem nostrum non de carne/ sed
 de pane tentatum. Hec Augustinus. Nota ergo ad maiorem intelligentiam
 huius peccati fm sanctum Thomam in. ij. q. c. lviij. ar. ij. vbi querit: Utrū
 gula sit maximum peccatorum: vbi dicit: q. grauitas alicuius peccati potest
 tripliciter considerari. Primo quidem z principaliter fm materiam in qua pec-
 catur. Et sic peccata que sunt circa res diuinas sunt maxima: vnde fm hoc vi-
 cium gule non est maximum: est enim circa ea que ad sustentationem corporis
 spectant. Secundo consideratur ex parte peccantis: z fm hoc peccatum gule
 magis alleuiatur q. aggravatur: tum propter necessitatem sumptionis cibo-
 rum: tum etiam propter difficultatem discernendi z moderandi id quod in tal-
 libus conuenit. Tertio vero modo ex parte effectus consequentis: Et fm hoc
 viciū gule habet quandam magnitudinem in q. tum ex ea occasionantur di-
 uersa peccata. Hec Thomas.

Notaver
 ba Au-
 gustini.

Grauitas
 peccati tri-
 pliciter de-
 siderari

Quot nocumenta sequuntur ex vicio gule.

Ed videamus quos effectus/ aut qualia nocumenta producat viciū gu-
 le. Primo gula eicit hominem de paradiso. Exemplum de Adam/
 qui propter escam pomi electus fuit de paradiso terrestri: i. vt patet Gene-
 sis. ij. capitulo. Rectius tamen dicitur fm Thomam vbi supra in responsio-
 ne ad. j. argumentum: q. Adam expulsus est de paradiso/ propter superbiam.
 Ex qua processit ad actum gule. Secundo propter gulam factum fuit dilu-
 uium super terram in diebus Noe: Juxta illud Ezechielis. xvj. capitulo. vbi
 dicitur: Hec fuit iniquitas sodomie sororis tue saturatio panis z abundantia:
 Intellige fm Thomam vbi supra: q. diluuium z pena sodomorum sunt indu-
 cta propter peccata luxurie. sed ex gula occasionata. Tertio gula perdere fa-
 cit bona spiritualia: Hoc figuratum fuit in Esau. Genesis. xv. capitulo: vbi
 legitur: q. Esau pro cibo vendidit primogenita sua fratri suo Jacob.
 Quarto gula luxuriam inducit: vt patet de Loth de quo dicitur Genesis de
 cimono capitulo. q. inebriatus fuit a filiabus suis. z deinde dormiuit cum
 eis: ex quibus habuit duos filios: ex maiore genuit Moab / qui fuit pater
 Moabitaram. Minor vero filia peperit Ammon/ qui fuit pater Ammonita-
 rum. Quinto gula perficit homicidium: vt patet de Joanne baptista: cu-
 jus mors ordinata fuit quando Herodes natalis sui cenam fecit principibus
 tribunis z primis galilee. Tunc em filia Herodiadis (instigare matre) postu-
 lauit in disco caput Joannis baptiste: vt dicitur Mar. vj. ca. Sexto gula indu-
 cit mortē nature Gen. ij. c. In quacūq. die comedis ex eo morte morieris. Et

Primus
 nocumētū

Secūda

Tertiu

Quarta

Quinta

Sexta